

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2023-05-18 Nr. 4D-2023/2-197

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2023 m. vasario 27 d. gavo X (įgaliotos pasirašyti Y prašymus; 2021-07-28 įgaliojimas, notarinio registro Nr. 5703; toliau citatose ir tekste – Pareiškėja) skundą dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos (toliau citatose ir tekste – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo) sprendžiant socialinių paslaugų Y suteikimo klausimus.

2. Pareiškėja skunde, be kita ko, nurodo:

2.1. „Y [...] mirus žmonai buvo paguldytas į Kaišiadorių slaugos ir palaikomo gydymo skyrių dėl to kad nesugeba pasirūpinti savimi. Y yra negirdintis nuo vaikystės. Jo dukra, X, gyvena Jungtinėje Karalystėje“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

„Sausio 10, buvo kontaktuota telefonu su Kaišiadorių slaugos ir palaikomo gydymo skyriaus soc. darbuotoja O. B. Jai buvo pateiktas žodinis prašymas kad informuotų Y apie žmonos mirtį ir kad suteiktų socialinę ir psichologinę pagalbą nuotoliniu būdu su Lietuvos gestų kalbos vertimo centro vertėjais. Buvo prašoma kad nurodytų savo e. paštą kad būtų galima tvarkyti dokumentus nuotoliniu būdu. O. B. atsisakė tai daryti [...].

O. B. kategoriškai atsisakė vykdyti savo tiesiogines pareigas. Tai yra: informuoti Y apie žmonos mirtį; suteikti psichologinę ir socialinę pagalbą; susisiekti su vertėjais dėl komunikavimo su Y dėl jo sveikatos ir t. t. Liepė atvykti pačiai dukrai „rūpintis savo tėvu“. Y epikrizei visa tai nurodyta: „Nusiskundimai: susirgo žmona (ji 2022-02-24 mirė, bet to dar namiškiai nepranešė), vienam sunku apsitarnauti, dėl kurčėnėbylumo daugiau nusiskundimų nepavyko išklausti.“ [...].

Sausio 24 diena, buvo kreiptasi elektroniniu paštu A. D.(Kurčiųjų projekto vykdytoja) kad perduotų įgaliojimą ir kitus dokumentus O. B. dėl tolimesnio Y apgyvendinimo Kauno kartų namuose [...].

Vasario 14 diena, O. B. Kauno kartų namai pranešė „kad mes priimame gyventojus iš kitų savivaldybių ir šiuo metu turime 2 vietas vyrams.“ [...]. Pareiškėja buvo priversta iš JK atvykti ir dirbti tą darbą kurį O. B. kategoriškai atsisakė daryti. [...].“

2.2. „Kovo 8 diena, R. Z. (Rumšiškių specialistė socialiniam darbui) išsiuntė Savivaldybės Socialinės paramos skyriui Y dokumentus. [...].

Kovo 21 diena, Y buvo išvežtas į privačią slaugą dėl to kad buvo pažeistos jo teisės už ką tiesiogiai atsakinga O. B.

Balandžio 12 diena, X atvyko į Y deklaruotą gyvenamą vietą. Nebuvo gauta jokia informacija nei telefonu nei paštu, dėl ko tą pačią dieną nuvyko pas R. Z.. Buvo pateiktas klausimas ar R. Z. turi kokios informacijos iš Savivaldybės Socialinės paramos skyriaus dėl Y. R. Z. kontaktavo su D. K. telefonu ir buvo gautas atsakymas kad sprendimas apie Y apgyvendinimą į

Kauno kartų namus buvo priimtas kovo 21 dieną. Tiesiogiai sakė „Šiuo metu vyksta derybos su Kauno kartų namais“.

Balandžio 22 diena, buvo skambinta į Kauno kartų namus patikslinti D. K. pateiktą informaciją dėl Y apgyvendinimo. [...] Per tą telefono pokalbį buvo užduotas klausimas „Ar galėtumėte pakomentuoti kokios derybos vyksta tarp Savivaldybės ir Kauno kartų namai, dėl Y?“. [...] atsakymas buvo „Negaliu nieko šiuo klausimu komentuoti, nes nuo vasario mėnesio nei skambučių nei raštų neturiu jokios informacijos iš Kaišiadorių. O kadangi priėmėme vyrą iš Ignalinos, šiai dienai Jūsų tėvukui vietos nebeturime“.

2.3. „Balandžio 25 diena, Y išvyko į Jungtinę Karalystę pas Paeiškęją. Buvo pažeistos jo teisės: jis liko be jokios priežiūros kuri jam buvo privaloma suteikti pagal Lietuvos Respublikos įstatymą kurio nesilaikė Savivaldybės Socialinės paramos skyrius.

03 Gegužės diena, Y gyvenama vieta buvo deklaruota Jungtinėje Karalystėje. Noru išsiaiškinti dėl ko Y teisės buvo pažeistos, buvo kreiptasi į E. M. (Kaišiadorių rajono savivaldybės vedėją). [...].

09 Gegužės, kelios dienos po prašymo paaiškinti Y teisių pažeidimą, E. M. ir D. K. pradėjo dirbti, neatsižvelgdamos kad Y yra išdeklaruotas iš Lietuvos ir toliau švaistydamos mokesčių mokėtojų pinigus, surengė pasirodymą Y adresu žinodamos kad Y išvykęs į JK. [...].“

TYRIMAS IR IŠVADOS

3. Seimo kontrolierė, atsižvelgusi į pirmiau nurodytas aplinkybes, kreipėsi į:

3.1. Savivaldybę, prašydama pateikti motyvuotus paaiškinimus, informaciją skunde nurodytais klausimais;

3.2. Kauno miesto savivaldybės administraciją, prašydama pateikti motyvuotus paaiškinimus, dėl kokių priežasčių Y nebuvo suteikta apgyvendinimo Kauno kartų namuose paslauga, kokios derybos galimai vyko su Savivaldybe dėl Y apgyvendinimo.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Pagal Savivaldybės pateiktą Seimo kontrolierei informaciją, paaiškinimus ir dokumentus nustatyta:

4.1. „[...] viešojoje įstaigoje Kaišiadorių ligoninė (toliau – Ligoninė), siekiant įvertinti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus 2023-03-17 rašte Nr. 4D-2023/2-197/3D-595 [...] išdėstytų faktų pagrįstumą, buvo atliktas auditas dėl socialinės darbuotojos O. B. galimo neveikimo ar pareigų nevykdymo, teikiant socialines paslaugas Y.

Ligoninės teikiamais duomenimis (2023-04-07 raštas Nr. AD.4-53), Y [...] į Ligoninės Slaugos ir palaikomojo gydymo skyrių buvo stacionarizuotas 2022-01-19 ir gydomas iki 2022-03-21.

Stacionarizuojant pacientą į Ligoninę, buvo užpildyta Ligoninės direktoriaus 2013-09-27 įsakymu Nr. AD-41 [...] patvirtinta Paciento sutikimo dėl jo tyrimo ir gydymo bei informacijos apie jį teikimo forma, kurioje Y nurodė, kad informaciją apie jo sveikatos būklę, diagnozę, prognozes ir gydymą galima teikti socialinei darbuotojai A. (nurodytas telefono numeris). Dėl to kiti asmenys (šiuo atveju – Pareiškęją) informacijos apie Y sveikatos būklę, diagnozę, prognozes ir gydymą raštu, o tuo labiau – telefonu gauti neturėjo teisinio pagrindo, nes nebuvo sąraše asmenų, kuriems Y sutiko teikti informaciją. Kadangi telefonu neįmanoma nustatyti skambinančiojo tapatybės bei patikrinti faktų, informacija apie pacientų sveikatos būklę, diagnozę, prognozes ir gydymą telefonu neteikiama ir neperduodama.“

4.2. „[...] informacijos apie tai, kad Pareiškęją (2021-07-28 įgaliojimu, notarinio registro Nr. 5703) yra įgaliota pasirašyti Y prašymus ar kitaip disponuoti ar tvarkyti su minėto asmens sveikatos būkle, diagnoze, prognozėmis ir gydymu susijusią informaciją, ligos istorijoje ar paciento

byloje (22ST-146) nėra. Skunde yra pažymėta, kad O. B. „Buvo prašoma kad nurodytų savo e. paštą kad būtų galima tvarkyti dokumentus nuotoliniu būdu. O. B. atsisakė tai daryti“.

Pažymime, kad Ligoninės elektroninio pašto adresai yra vieši ir nurodyti Ligoninės tinklalapyje: <https://kaišiadoriuligonine.lt>; <https://kaišiadoriuligonine.lt/prasymai-ir-skundai>, be to, yra nurodytas elektroninis paštas info@kaišiadoriuligonine.lt, todėl manytume, kad šiuo atveju socialinės darbuotojos ar kito darbuotojo sutikimo dėl elektroninio pašto adreso pateikimo atsiklausti nebuvo būtinybės.“

4.3. „Atkreipiame dėmesį, kad skunde paminėto fakto, sausio 10 d. pokalbio telefonu ir telefoninio pokalbio interpretavimo, nėra galimybės patikrinti ir toks pokalbis mažai tikėtinas, kadangi, kaip jau minėjome, Y [...] į Ligoninės Slaugos ir palaikomojo gydymo skyrių buvo stacionarizuotas tik 2022-01-19. Iš skundo dėstymo („Nusiskundimai: susirgo žmona (ji 2022-02-24 mirė, bet to dar namiškiai nepranešė“ [...], matyti, kad, jeigu mirties faktas fiksuotas tik 2022-02-24, tai skambutis ir pokalbis telefonu sausio 10 d. su prašymu informuoti Y apie žmonos mirtį nebuvo galimas.“

4.4. „Audito išvadose nurodyta, kad dukra 2022-02-22 aplankė tėvą ligoninėje. Socialinė darbuotoja O. B. užpildė paraišką-prašymą socialinėms paslaugoms gauti (SP-1 ir SP-2 formas). Dokumentus pasirašė Y įgaliotas asmuo – Y dukra Pareiškėja. Socialinė darbuotoja O. B. informavo Pareiškėją, kad nuo dokumentų pateikimo Savivaldybės Socialinės paramos skyriui sprendimas apgyvendinti globos įstaigoje priimamas per 20 darbo dienų. Dokumentus Pareiškėja pasiėmė motyvuodama tuo, kad „visur eis pati, nes taip bus greičiau“. 2022-03-21 į Ligoninę atvyko Pareiškėja ir pasiėmė tėvą.

Ligoninė informavo, kad, vadovaujantis įrašais ligos istorijoje (22ST-146), nustatyta, kad socialinė darbuotoja O. B. dirbo ir su minėtu pacientu bendravo, teikė jam pagalbą ir paramą savo kompetencijos ribose, vadovaudamasi Socialinio darbuotojo pareiginiiais nuostatais, patvirtintais viešosios įstaigos Kaišiadorių ligoninės direktoriaus 2019-11-11 įsakymu Nr. K-729 [...], bei Lietuvos Respublikoje galiojančiais teisės aktais.“

4.5. „Socialinės paslaugos asmenims skiriamos ir teikiamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos Socialinių paslaugų įstatymu, Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašu (toliau – Aprašas), patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006-04-05 įsakymu Nr. A1-94 [...], Socialinių paslaugų katalogu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006-04-05 įsakymu Nr. A1-93 [...], Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-06-14 nutarimu Nr. 583 [...], Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-10-10 nutarimu Nr. 978 [...].“

4.6. „2022-03-10 Socialinės paramos skyriuje (toliau – Skyrius) buvo gautas Y prašymas-paraiška socialinėms paslaugoms gauti, dėl ilgalaikės socialinės globos Kauno kartų namuose. Vadovaujantis Aprašo 52.2. p., ilgalaikė socialinė globa asmeniui turi būti skiriama per 20 kalendorinių dienų nuo socialinio darbuotojo asmens socialinės globos poreikio vertinimo išvadų pateikimo savivaldybės administracijai dienos. Savivaldybės Rumšiškių seniūnijos (toliau – Seniūnija) Asmens socialinės globos poreikio vertinimo išvados Skyriui buvo pateiktos 2022-03-10. Sprendimas dėl ilgalaikės socialinės globos Y Kauno kartų namuose priimtas 2022-03-21, t. y. per 11 kalendorinių dienų nuo minėtų išvadų gavimo dienos.

Priėmus sprendimą dėl socialinių paslaugų skyrimo ir ketinant tą pačią dieną su sprendimu supažindinti, paaiškėjo, kad Y jau nėra Slaugos ir palaikomojo gydymo skyriuje. Nei Skyriui, nei Seniūnijai nebuvo pranešta apie jo buvimo vietą išvežus Y iš Ligoninės Slaugos ir palaikomojo gydymo skyriaus (toliau – Slaugos skyrius). Vėliau, specialistės D. K. teigimu, Pareiškėja buvo informuota telefonu ir atvykusi į Seniūniją taip pat buvo supažindinta, kad priimtas sprendimas, kas Jūsų rašte ir minima. Be to, aukščiau ir audito išvadose pažymėta, kad Pareiškėja, dar rašydama prašymą dėl paslaugų gavimo, buvo informuota Slaugos skyriaus socialinės darbuotojos, kad sprendimas gali būti priimtas per 20 dienų, t. y. laiką, per kurį Y turėjo galimybę būti prižiūrimas ir

gauti paslaugas Slaugos skyriuje, iki būtų gautas siuntimas į Kartų namus ir pasirašytos sutartys. Pažymėtina, kad Y nebūtų likęs be priežiūros. Tačiau Pareiškėja priėmė kitokią sprendimą dėl tėvo.“

4.7. „Kauno kartų namams 2022-03-23 buvo išsiųstas raštas Nr. S-SD-227 „Dėl informacijos pateikimo“ su prašymu pateikti informaciją apie įstaigoje teikiamų socialinių paslaugų kainas, rengti tolesnius dokumentus, t. y. sutartis.

Iš Kauno kartų namų 2022-03-24 buvo gauta informacija el. paštu, kad reikalinga kreiptis į Savivaldybės Socialinių paslaugų skyrių (toliau – Kauno miesto skyrius) dėl Y įrašymo į eilę. Vadovaudamasis Kauno miesto savivaldybės tarybos 2021-05-25 sprendimo Nr. T-197 „Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir socialinių paslaugų organizavimo Kauno mieste tvarkos aprašo patvirtinimo“ 22 p., Kauno miesto skyrius išrašo siuntimus į minėtą įstaigą.

2022-03-25 el. paštu Kauno miesto skyriui ir Kauno kartų namams buvo išsiųstas Y sprendimas dėl socialinių paslaugų skyrimo su prašymu įrašyti į eilę paslaugoms gauti Kauno kartų namuose ir dėl siuntimo į Kauno kartų namus išdavimo.

Skyriui 2022-03-25 iš Kauno kartų namų gavus informaciją, reikalingą sutarčiai su globos namais rengti, kovą ir balandį vyko procesai, kurie [...] [Seimo kontrolierei] pateiktame skunde, manytina, įvardijami derybomis (buvo rengiami dokumentai: derinama sutartis, ruošiama asmens byla globos namams, specialistė D. K. bendradarbiavo su Kauno kartų namais dėl galimo Y apgyvendinimo).

Kuri laiką nesulaukus atsakymo dėl siuntimo išdavimo iš Kauno miesto skyriaus, Skyriaus specialistės D.K. teigimu, ji ne kartą kreipėsi telefonu pasitikslinti, kokia yra situacija. Buvo informuota, kad yra eilė ir pirmumas Kauno gyventojams. Vėliau dar ši specialistė kreipėsi el. paštu 2022-05-05. Be Kauno skyriaus siuntimo asmens apgyvendinti Kauno Kartų namuose nebuvo galimybės.

2022-05-05 iš Kauno miesto skyriaus Y buvo gautas 2022-05-04 siuntimas į Kauno kartų namus Nr. 63-21-49 „Siuntimas į socialinės globos įstaigą“ atsiradus laisvai vietai.

Savivaldybė ir Kauno kartų namai 2022-05-06 pasirašė sutartį dėl socialinės globos išlaidų finansavimo socialinės globos įstaigai.

Vadovaujantis Aprašo 64 p., siuntimo į Kauno kartų namus galiojimo terminas – 30 kalendorinių dienų nuo jo pateikimo (išsiuntimo) asmeniui (globėjui, rūpintojui) dienos, todėl Y, vadovaujantis Aprašo 65 p., turėjo galimybę per 30 kalendorinių dienų apsigyventi Kauno kartų namuose.

Pažymime, kad Y nuo prašymo-paraiškos pateikimo gauti paslaugas iki sutarties su juo sudarymo turėjo galimybę gauti priežiūrą ir paslaugas Slaugos skyriuje ir būti prižiūrimas specialistų, iki būtų apgyvendintas Kauno kartų namuose.“

4.8. „Sudarius sutartį su įstaiga, vadovaujantis Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-06-14 nutarimu Nr. A1-583 [...], 8 p., įprastai sudaroma sutartis su asmeniu.

Pažymėtina, kad, specialistės D. K. teigimu, su Pareiškėja telefonu susisiekti ne visada buvo galima. Atsižvelgdama į Pareiškėjos 2022-05-05 prašymą jai siųsti informaciją el. paštu, 2022-05-09 ryte el. paštu specialistė D.K. Pareiškėjai išsiuntė pasirašyti asmens mokėjimo už socialines globos paslaugas sutartį ir visus kitus reikalingus dokumentus bei informavo, kad pasirašius siunčiamus dokumentus Y gali vykti į Kauno kartų namus. Informacija, kad Y jau deklaruotas Jungtinėje Karalystėje ir socialinių paslaugų nebereiks, gauta nebuvo. Negavus patvirtinimo apie laiško gavimą ir jokio grįžtamojo ryšio bei siekiant pabaigti ir sutvarkyti procesus iki Y apgyvendinimo minėtuose globos namuose, t. y. pasirašyti sutartis ir kitus dokumentus, 2022-05-09 dienos darbo pabaigoje Skyriaus specialistė, seniūnijos socialinė darbuotoja ir gestų kalbos vertėja nuvyko į Y gyvenamąją vietą, tačiau nieko nerado. Seniūnijos specialistės R. Z. ir specialistės D. K. teigimu, tada jos neturėjo informacijos apie tai, kad Y ten nebegyvena. Įprastai, esant neaiškiai situacijai, seniūnijos specialistai nuvyksta patikrinti situaciją į namus.“

Savivaldybė atkreipė dėmesį, „kad su Prašymo-paraiškos socialinėms paslaugoms gauti 3

priedu Pareiškėja buvo susipažinusi ir sutiko, kad socialines paslaugas organizuojančiai institucijai turi teikti informaciją, reikalingą socialinėms paslaugoms gauti. Manome, kad bendradarbiaujant dėl Y socialinių paslaugų gavimo minėtuose globos namuose, Pareiškėja galėjo informuoti apie ketinimą išsivežti tėvą į Jungtinę Karalystę. Skyrius, neturėdamas informacijos apie Y išvykimą iš Lietuvos ir išdeklaravimą bei apie tai, kad nereikės paslaugų, procesą dėl paslaugų vykdė toliau.

Negavusi grįžtamojo ryšio ir dokumentų iš Pareiškėjos, 2022-05-11 dokumentus specialistė dar išsiuntė ir paštu prašyme nurodytu adresu registruotu laišku, kuris 2022-06-15 grįžo atgal, kadangi adresatas nebuvo rastas. Pareiškėja, būdama įgaliota, nepasirašė reikalingų dokumentų dėl Y apgyvendinimo Kartų namuose procesui užbaigti. Apie Y išdeklaravimą iš Lietuvos informacija iš Pareiškėjos buvo gauta 2022-05-16 Skyriaus vedėjos el. pašto adresu.“

4.9. „2022-05-03 Pareiškėja el. paštu Skyriaus vedėjai parašė, kad specialistė jai paskambinusi 2022-05-02 ir kalbėjo „visiskai niekuom nepagrįstus gandus“ [...]. Pažymime, kad 2022-05-05 el. laiške specialistei D. K. Pareiškėja jau rašo, kad nekalbėjo su D. K. Manome, kad Pareiškėja pati sau prieštarauja.

Specialistės D. K. teigimu, su Pareiškėja ne kartą bendravo telefonu, el. paštu. (tai matoma ir iš Pareiškėjos laiškų). Specialistės D. K. teigimu, ji Pareiškėjai paskambino ir el. paštu 2022-05-05 rašė, norėdama patikslinti telefonu gautą informaciją iš Kauno kartų namų, klausdama Pareiškėjos, ar neketina išvykti iš Lietuvos ir ar dar reikalingos bus paslaugos tėvui. Patvirtinimo negavo. Kaip vėliau paaiškėjo, 2022-05-03. Y buvo deklaruotas Jungtinėje Karalystėje.

Iš to, kas išdėstyta anksčiau, manytina, jog trūko konstruktyvaus Pareiškėjos bendradarbiavimo ir galimai ji sąmoningai klaidino specialistus nepateikdama aiškios informacijos ir/ar ją nutylėdama.

Pažymime, kad teisės aktai nenumato pareigos deklaruotą gyvenamąją vietą tikrinti po sprendimo dėl socialinių paslaugų priėmimo. Įprastai deklaravimo vieta tikrinama prašymo pateikimo metu ir sprendimo priėmimo metu, ir pareiškėjai yra informuojami, kad turi pranešti, jeigu keičiasi aplinkybės, susijusios su paslaugų gavimu. Įprastai, pasikeitus aplinkybėms, pareiškėjai informuoja ir bendradarbiauja. Tada procesai neapsunkinami, viskas vyksta daug lengviau ir sklandžiau.“

4.10. „Asmens šeimos poreikio vertinime buvo pažymėta, kad Y yra Slaugos skyriuje, slaugos ir palaikomojo gydymo paslaugos yra apmokamos ligonių kasos Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšomis, tad pacientui papildomai už jas mokėti nereikia. Slaugos laikas negali būti ilgesnis kaip 120 d. per kalendorinius metus. Slaugos paslaugas Y gavo nuo 2022-01-19, slaugos paslaugos galėjo būti teikiamos iki 2022-05-18. Pareiškėja, būdama įgaliota, nepasirašė reikalingų dokumentų dėl Y apgyvendinimo Kartų namuose procesui užbaigti. Manome, kad Y turėjo teisę ir galimybes gauti visas jam reikalingas socialines paslaugas ir būtų jas gavęs pagal įvertintą poreikį ir nelikęs be priežiūros, kol būtų sutvarkyti dokumentai į globos namus, tačiau Pareiškėja priėmė sprendimą dėl savo tėvo priežiūros. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.205 straipsnyje yra įtvirtinta nuostata, jog pilnamečių vaikų pareiga išlaikyti savo nedarbingus tėvus ir jais rūpintis.“

4.11. „Pagal [Savivaldybės] turimą informaciją, į Skyriaus vedėją E. M. Pareiškėja pirmą kartą el. paštu kreipėsi 2022-04-28 po pietų, atsiųsdama įgaliojimą, vedėja, gavusi minėtą el. laišką, kreipėsi į specialistę D. K., kad pateiktų informaciją apie esamą situaciją ir, gavusi iš specialistės informacijos, 2022-05-03 pateikė atsakymą Pareiškėjai informuodama apie esamą situaciją. Taip pat, 2022-05-03 gavusi vėl el. paštu laišką iš Pareiškėjos, Skyriaus vedėja jai 2022-05-3 pateikė atsakymus, informuodama apie vykstančius procesus.“

4.12. Savivaldybės pareigūnų nuomone, „iš Pareiškėjos pusės nebuvo pakankamo geranoriško bendradarbiavimo teikiant informaciją, reikalingą paslaugoms gauti. Pažymime, kad Y galimybę gauti slaugos ir globos paslaugas Lietuvoje turėjo ir nebūtų likęs be specialistų priežiūros, iki būtų apgyvendintas globos namuose.“

5. Kauno miesto savivaldybės administracija Seimo kontrolierei pateikė šiuos paaiškinimus:

„Kauno kartų namai yra biudžetinė socialinių paslaugų įstaiga, kurios steigėjas yra Kauno miesto savivaldybė. Senyvo amžiaus asmenys Kauno kartų namuose apgyvendinami vadovaujantis Asmens (šeimoms) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir socialinių paslaugų organizavimo Kauno mieste tvarkos aprašu, patvirtintu Kauno miesto savivaldybės tarybos 2021-05-25 sprendimu Nr. T-197 [...] (toliau – Tvarkos aprašas). Kadangi minėtas asmuo nėra Kauno miesto savivaldybės gyventojas, socialinių paslaugų poreikis ir sprendimas dėl šių paslaugų skyrimo priimamas Savivaldybės nustatyta tvarka. Asmenį apgyvendinant Kauno miesto savivaldybės biudžetinėje įstaigoje šiuo atveju taikytinos nagrinėjimo atvejo metu galiojusios Tvarkos aprašo redakcijos 22, 23 punktai, pagal kuriuos „[...] Savivaldybės administracijos padalinio, atsakingo už socialinių paslaugų organizavimą, atsakingas darbuotojas, vadovaudamasis specialiuoju teisės aktu, nurodytu šio aprašo 3 punkte, nustatyta tvarka, parengia siuntimą į socialinės globos įstaigą (2 priedas). Siuntimus pasirašo Savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo [...]“ ir „[...] Asmenys apgyvendinami Globos namuose Skyrimo tvarkos aprašo nustatyta tvarka laikantis eiliškumo [...]“.

2022-03-25 iš Savivaldybės elektroniniu paštu Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinių paslaugų skyrius ir Kauno kartų namai gavo pranešimą apie parengtą sprendimą ir prašymą Y įrašyti į eilę ilgalaikiai socialinei globai gauti (Skyriaus vedėjo 2022-03-21 sprendimas Nr. SGP-10 dėl socialinių paslaugų asmeniui (šeimai) skyrimo (toliau – Sprendimas)). Gavus Sprendimą, Y buvo įrašytas į eilę apsigyventi Kauno kartų namuose, kadangi tuo metu laisvų vietų minėtoje įstaigoje nebuvo.

Kauno kartų namams informavus Skyrių apie atsiradusią laisvą vietą, 2022-05-04 buvo išrašytas ir išsiųstas Skyriui siuntimas Nr. 63-21-49, kuriame nurodoma, kad Y per 30 kalendorinių dienų turi apsigyventi Kauno kartų namuose, kaip ir numatyta Aprašo 64 punkte, kur įtvirtinta, kad siuntimas galioja 30 kalendorinių dienų.

Apie Y išrašytą siuntimą ir galimybę apgyvendinti Kauno kartų namuose, 2022-05-04 Pareiškėja buvo informuota elektroniniu laišku. Lygiagrečiai, 2022-05-05 Kauno kartų namai elektroniniu paštu gavo iš Skyriaus specialistės D. K. laišką dėl Socialinės globos išlaidų finansavimo socialinės globos įstaigai sutarties derinimo. Dvišalė sutartis buvo suderinta ir 2022-05-06 pasirašyta tarp Kauno kartų namų ir Savivaldybės ADOC variante.

Nepriklausomai nuo to, kad buvo priimtas ir išsiųstas siuntimas, parengti ir pasirašyti dokumentai su Savivaldybe, į atsiųstą siuntimą nebuvo sureaguota ir per siuntime numatytą 30 dienų terminą Y neapsigyveno, taip pat neinformavo apie objektyvias aplinkybes, dėl kurių per nurodytą terminą negali apsigyventi (atvykti gauti paslaugų) siuntime nurodytoje įstaigoje. Pasibaigus siuntimo galiojimo laikui stacionarios socialinės globos paslaugos Kauno kartų namuose pradėtos teikti kitam asmeniui laikantis eiliškumo, o minėto asmens artimiesiems vėliau vėl pradėjus domėtis apie apgyvendinimo galimybes, konkrečiu metu įstaigoje laisvų vietų nebuvo.

Norime pažymėti, kad nors asmuo per siuntime nustatytą terminą neapsigyveno socialinės globos įstaigoje, tai neatima iš jo teisės pakartotinai, teisės aktu nustatyta tvarka gauti šias paslaugas. Jei asmuo vėl pageidautų gauti ilgalaikės socialinės globos paslaugas Kauno kartų namuose, bet konkrečiu metu nebūtų laisvų vietų, jis būtų įrašytas į eilę ir atėjus eilei vėl būtų informuotas apie atsiradusią galimybę ir turėtų apsigyventi (atvykti gauti paslaugų) per nurodytą terminą.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. Įstatymai

6.1. *Vietos savivaldos įstatymo (toliau – VSI) 4 straipsnis* – „Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra: [...] 6) savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų

sprendimų teisėtumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus; [...] 10) veiklos skaidrumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla turi būti aiški ir suprantama savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, jiems sudaromos sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma; [...].“

6.2. *Socialinių paslaugų įstatymo:*

3 *straipsnis* – „2. Socialinių paslaugų tikslas – padėti asmeniui (šeimai) ir (ar) bendruomenei išvengti socialinių problemų ir (ar) socialinės rizikos atsiradimo, sudaryti sąlygas asmeniui (šeimai) ugdyti ir (ar) stiprinti gebėjimus savarankiškai spręsti socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene, taip pat padėti didinti socialinę įtrauktį.“

4 *straipsnis* – „Socialinės paslaugos valdomos, skiriamos ir teikiamos vadovaujantis šiais principais: 1) bendradarbiavimo. Socialinių paslaugų valdymas, skyrimas ir teikimas remiasi asmens, šeimos, bendruomenės, organizacijų, ginančių žmonių socialinių grupių interesus ir teises, socialinių paslaugų įstaigų, savivaldybės ir valstybės institucijų bendradarbiavimu bei tarpusavio pagalba; 2) dalyvavimo. Socialinių paslaugų valdymo, skyrimo ir teikimo klausimai sprendžiami kartu su socialinių paslaugų gavėjais ir (ar) jų atstovais, organizacijomis, ginančiomis žmonių socialinių grupių interesus ir teises; [...] 11) asmens garbės ir orumo apsaugos. Socialinių paslaugų srities darbuotojas gerbia kiekvieno asmens (kiekvienos šeimos) teisę į laisvą apsisprendimą dėl socialinių paslaugų asmeniui (šeimai), pripažįsta visus asmenis (visas šeimas), kuriems (kurioms) reikia jo pagalbos, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos ir kt. [...].“

13 *straipsnis* – „1. Savivaldybė atsako už socialinių paslaugų teikimo savo teritorijos gyventojams užtikrinimą planuodama ir organizuodama socialines paslaugas [...]. 4. Savivaldybė organizuoja socialines paslaugas asmenims (šeimoms): 1) organizuoja asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymą; 2) pagal nustatytą asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikį skiria socialines paslaugas asmeniui (šeimai); [...] 6) steigia, pertvarko, reorganizuoja ir likviduoja socialinių paslaugų įstaigas bei užtikrina jų funkcionavimą; 9) finansuoja socialinę priežiūrą ir socialinę globą, sudarydama sutartį su akredituotą socialinę priežiūrą teikiančia socialinių paslaugų įstaiga ar socialinės globos įstaiga dėl asmeniui (šeimai) teikiamų socialinių paslaugų išlaidų finansavimo, jeigu šias įstaigas pasirenka pats socialinių paslaugų gavėjas (globėjas, rūpintojas), kiti teisėti asmens atstovai ir jeigu šioms paslaugoms nustatytas asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikis. [...].“

6.3. *Pacientų teisių ir žalos atlyginimo įstatymo 5 straipsnis* – „1. Pacientas turi teisę gauti informaciją apie sveikatos priežiūros įstaigos teikiamas paslaugas, jų kainas ir galimybes jomis pasinaudoti. Šios informacijos teikimo tvarką nustato sveikatos priežiūros įstaigos vadovas. [...]. 3. Pacientas, pateikęs asmens tapatybę patvirtinančius dokumentus, turi teisę gauti informaciją apie savo sveikatos būklę, ligos diagnozę, sveikatos priežiūros įstaigoje taikomus ar gydytojui žinomus kitus gydymo ar tyrimo būdus, galimą riziką, komplikacijas, šalutinį poveikį, gydymo prognozę ir kitas aplinkybes, kurios gali turėti įtakos paciento apsisprendimui sutikti ar atsisakyti siūlomo gydymo, taip pat apie padarinius atsisakius siūlomo gydymo. Šią informaciją pacientui gydytojas turi pateikti atsižvelgdamas į jo amžių ir sveikatos būklę, jam suprantama forma, paaiškindamas specialius medicinos terminus. [...].“

7. Kiti teisės aktai – *Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006-04-05 įsakymu Nr. A1-94 patvirtinto Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašo* (toliau – Aprašas):

5 *punktas* – „Dėl socialinių paslaugų, kurias finansuoja savivaldybė iš savo biudžeto lėšų ar iš valstybės biudžeto dotacijų savivaldybių biudžetams, skyrimo raštišku prašymu tiesiogiai, paštu ar elektroniniais ryšiais, jeigu valstybės elektroninės valdžios sistemoje teikiama tokios rūšies

elektroninė paslauga, į asmens (šeimoms) gyvenamosios ar nuolatinės gyvenamosios vietos (toliau – gyvenamoji vieta) savivaldybės institucijos nustatyta tvarka įgaliotą administracijos padalinį, įstaigą ar darbuotoją, atsakingą už prašymų gauti atitinkamą paslaugą priėmimą ir (ar) socialinių paslaugų organizavimą (toliau – savivaldybė), gali kreiptis: 5.1. asmuo (vienas iš suaugusių šeimos narių) ar jo globėjas, rūpintojas [...].“

35 *punktas* – „Asmens dienos ar ilgalaikės socialinės globos poreikis turi būti nustatytas per 20 kalendorinių dienų [...].“

52 *punktas* – „Socialinių paslaugų skyrimo terminai: [...] 52.2. Ilgalaikė ar dienos socialinė globa asmeniui turi būti skiriama per 20 kalendorinių dienų nuo socialinio darbuotojo asmens socialinės globos poreikio vertinimo išvadų pateikimo savivaldybės administracijai dienos. [...].“

62 *punktas* – „Prieš apgyvendinant asmenį, kuriam skirta ilgalaikė socialinė globa, Globos namuose, išrašomas asmens siuntimas į Globos namus (toliau vadinama – siuntimas). [...].“

63 *punktas* – „Siuntimas per 3 darbo dienas nuo jo išrašymo dienos pateikiamas (išsiunčiamas) asmeniui (globėjui, rūpintojui). Siuntimo kopija pateikiama (išsiunčiama) Globos namams, į kuriuos asmuo siunčiamas. [...].“

64 *punktas* – „Išrašytas siuntimas galioja 30 kalendorinių dienų nuo jo pateikimo (išsiuntimo) asmeniui (globėjui, rūpintojui) dienos. [...].“

65 *punktas* – „Jeigu asmuo neapsigyvena Globos namuose per siuntimo galiojimo terminą, siuntimas pripažįstamas netekusiu galios.“

Tyrimo išvados

8. Apibendrinus skunde aprašytas aplinkybes (pažymos 2 punktą) konstatuotina, kad Pareiškėja skundžiasi, jog Savivaldybė pažeidė Y teises, „jis liko be jokios priežiūros kuri jam buvo privaloma suteikti“.

9. Apibendrinus šiam tyrimui aktualų teisinį reglamentavimą, konstatuotina, kad socialinių paslaugų tikslas – padėti asmeniui (šeimai) išvengti socialinių problemų, kad Savivaldybė atsako už socialinių paslaugų teikimo savo teritorijos gyventojams užtikrinimą planuodama ir organizuodama socialines paslaugas, kad Savivaldybė pagal nustatytą asmens (šeimoms) socialinių paslaugų poreikį skiria socialines paslaugas asmeniui (šeimai), steigia, pertvarko, reorganizuoja ir likviduoja socialinių paslaugų įstaigas bei užtikrina jų funkcionavimą, finansuoja socialinę priežiūrą ir socialinę globą, sudarydama sutartį su akredituotą socialinę priežiūrą teikiančia socialinių paslaugų įstaiga ar socialinės globos įstaiga dėl asmeniui (šeimai) teikiamų socialinių paslaugų išlaidų finansavimo, jeigu šias įstaigas pasirenka pats socialinių paslaugų gavėjas (pažymos 6.2 papunktis).

Be to, Savivaldybė, sprendama socialinių paslaugų teikimo Y klausimus, turėjo vadovautis VSĮ (pažymos 6.1 papunktis) reikalavimais ir užtikrinti, kad ši jos veikla atitiktų pagrindinius vietos savivaldos principus, kad jos priimti sprendimai atitiktų įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, kad Savivaldybės veikla būtų aiški ir suprantama, būtų sudarytos sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma.

Pažymėtina, kad socialinės paslaugos Y turėjo būti teikiamos vadovaujantis Socialinių paslaugų įstatyme nustatytais bendradarbiavimo, asmens garbės ir orumo apsaugos principais, t. y. socialinių paslaugų valdymas, skyrimas ir teikimas turėjo remtis asmens, šeimos, socialinių paslaugų įstaigų, savivaldybės institucijų bendradarbiavimu bei tarpusavio pagalba, socialinių paslaugų srities darbuotojai turėjo gerbti asmens (šeimoms) teisę į laisvą apsisprendimą dėl socialinių paslaugų asmeniui (šeimai), turėjo pripažinti visus asmenis (visas šeimas), kuriems (kurioms) reikia jų pagalbos, nepaisydami amžiaus, negalios ir kt. (pažymos 6.2 papunktis).

Socialinės paslaugos skyrimo procesas pradedamas gavus raštišką asmens ar jo globėjo, rūpintojo prašymą, asmens ilgalaikės socialinės globos poreikis turi būti nustatytas per 20 kalendorinių dienų, ilgalaikė socialinė globa asmeniui turi būti skiriama per 20 kalendorinių

dienų nuo socialinio darbuotojo asmens socialinės globos poreikio vertinimo išvadų pateikimo savivaldybės administracijai dienos, prieš apgyvendinant asmenį, kuriam skirta ilgalaikė socialinė globa, globos namuose, išrašomas asmens siuntimas į globos namus, siuntimas per 3 darbo dienas nuo jo išrašymo dienos pateikiamas (išsiunčiamas) asmeniui (globėjui, rūpintojui). Siuntimo kopija pateikiama (išsiunčiama) globos namams, į kuriuos asmuo siunčiamas, išrašytas siuntimas galioja 30 kalendorinių dienų nuo jo pateikimo (išsiuntimo) asmeniui (globėjui, rūpintojui) dienos, jeigu asmuo neapsigyvena globos namuose per siuntimo galiojimo terminą, siuntimas pripažįstamas netekusiu galios (pažymos 7 punktas).

10. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pagal Pacientų teisių ir žalos atlyginimo įstatymo 5 straipsnį pacientas turi teisę jam suprantama forma gauti informaciją apie sveikatos priežiūros įstaigos teikiamas paslaugas, jų kainas ir galimybes jomis pasinaudoti, pacientas, pateikęs asmens tapatybę patvirtinančius dokumentus, turi teisę gauti informaciją apie savo sveikatos būklę, ligos diagnozę ir kt., tačiau šiuo įstatymu nėra nustatyta, kad pacientui suprantama forma privaloma pateikti ir asmeninę, šeimos informaciją, kurią Pareiškėja galimai prašė pateikti Y (pažymos 2.1 ir 6.3 papunkčiai).

11. Apibendrinus šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes, konstatuotina, kad šiuo atveju 2022-03-10 buvo pateiktas Y prašymas-paraiška socialinėms paslaugoms gauti dėl ilgalaikės socialinės globos Kauno kartų namuose, tą pačią dieną (2022-03-10) Skyriui buvo pateiktos Seniūnijos Asmens socialinės globos poreikio vertinimo išvados, kurios galėjo būti pateiktos per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos. 2022-03-21, t. y. per 11 kalendorinių dienų nuo minėtų išvadų gavimo dienos buvo priimtas Sprendimas dėl ilgalaikės socialinės globos Y Kauno kartų namuose (nors galėjo būti priimtas per 20 d. d.), priėmus Sprendimą dėl socialinių paslaugų skyrimo ir ketinant tą pačią dieną su sprendimu supažindinti Y, paaiškėjo, kad jo jau nėra Ligoninės Slaugos skyriuje (nei Skyriui, nei Seniūnijai nebuvo pranešta apie Y buvimo vietą išvežus Y iš Slaugos skyriaus). Pareiškėja buvo informuota telefonu ir atvykusi į Seniūniją taip pat buvo supažindinta, kad priimtas sprendimas, be to, Pareiškėja, rašydama prašymą dėl paslaugų gavimo, buvo informuota Slaugos skyriaus socialinės darbuotojos, kad sprendimas gali būti priimtas per 20 dienų, t. y. laiką, per kurį Y turėjo galimybę būti prižiūrimas ir gauti paslaugas Slaugos skyriuje, iki būtų gautas siuntimas į Kartų namus ir pasirašytos sutartys.

Priėmus Sprendimą, Y buvo įrašytas į eilę apsigyventi Kauno kartų namuose, kadangi tuo metu laisvų vietų minėtoje įstaigoje nebuvo.

Savivaldybė pažymėjo, kad „Y nebūtų likęs be priežiūros. Tačiau Pareiškėja priėmė kitokią sprendimą dėl tėvo“ (pažymos 4.6 papunktis).

Kauno kartų namams informavus Skyrių apie atsiradusią laisvą vietą, 2022-05-04 buvo išrašytas siuntimas Nr. 63-21-49, kuriame nurodoma, kad Y per 30 kalendorinių dienų turi apsigyventi Kauno kartų namuose (siuntimas galioja 30 kalendorinių dienų).

2022-05-04, t. y. siuntimo išrašymo dieną, Pareiškėja apie Y išrašytą siuntimą ir galimybę apgyvendinti Kauno kartų namuose buvo informuota elektroniniu laišku (siuntimas per 3 darbo dienas nuo jo išrašymo dienos pateikiamas (išsiunčiamas) asmeniui (globėjui, rūpintojui), dvišalė sutartis dėl socialinės globos išlaidų finansavimo socialinės globos įstaigai buvo pasirašyta 2022-05-06 (teisės aktai nenustato termino tokiai sutarčiai sudaryti). Per siuntime numatytą 30 dienų terminą Y neapsigyveno globos namuose (balandžio 25 d. jis išvyko iš Lietuvos, 2022-05-03 deklaravo gyvenamąją vietą Jungtinėje Karalystėje; pažymos 2.3 papunktis; „Apie Y išdeklaravimą iš Lietuvos informacija iš Pareiškėjos buvo gauta 2022-05-16 Skyriaus vedėjos el. pašto adresu“, teisės aktai nenumato pareigos deklaruotą gyvenamąją vietą tikrinti po sprendimo dėl socialinių paslaugų priėmimo), taip pat Y, Pareiškėja „neinformavo apie objektyvias aplinkybes, dėl kurių per nurodytą terminą negali apsigyventi (atvykti gauti paslaugų) siuntime nurodytoje įstaigoje“, „Pareiškėja, būdama įgaliota, nepasirašė reikalingų dokumentų dėl Y apgyvendinimo Kartų

namuose procesui užbaigti“ (pažymos 4.8 papunktis).

Savivaldybė pagrįstai pažymėjo, kad „Y nuo prašymo-paraiškos pateikimo gauti paslaugas iki sutarties su juo sudarymo turėjo galimybę gauti priežiūrą ir paslaugas Slaugos skyriuje ir būti prižiūrimas specialistų, iki būtų apgyvendintas Kauno kartų namuose“: Slaugos skyriuje Y galėjo būti iki 2022-05-18 (pažymos 4.10 papunktis), t. y. net gi ilgiau nei atsirado galimybė apgyvendinti jį Kauno kartų namuose (2022-05-04 siuntimas, 2022-05-06 pasirašyta sutartis).

Savivaldybė, neturėdama informacijos apie Y išvykimą iš Lietuvos, pagrįstai toliau vykdė socialinių paslaugų suteikimo procedūras, nuvyko į buvusią gyvenamąją vietą su gestų kalbos vertėju ir kt. (pažymos 4.8 papunktis).

Apibendrinus pirmiau aprašytas aplinkybes, konstatuotina, kad Y socialinių paslaugų (paslaugų Slaugos skyriuje iki 2022-05-18, apgyvendinimo Kauno kartų namuose) negavo ne dėl Savivaldybės pareigūnų kaltės.

12. Be to, Savivaldybės pareigūnai atsižvelgė į Seimo kontrolierės siūlymą ir įvertino socialinės darbuotojos O. B. elgesį organizuojant socialinių paslaugų Y teikimą ir pateikė išvadas, kad „vadovaujantis įrašais ligos istorijoje (22ST-146), nustatyta, kad socialinė darbuotoja O. B. dirbo ir su minėtu pacientu bendravo, teikė jam pagalbą ir paramą savo kompetencijos ribose, vadovaudamasi Socialinio darbuotojo pareigūnais nuostatais [...], bei Lietuvos Respublikoje galiojančiais teisės aktais“ (pažymos 4.1–4.4 papunkčiai).

13. Apibendrinus pirmiau padarytas išvadas, konstatuotina, kad nėra duomenų, jog Savivaldybė būtų netinkamai vykdžiusi socialinių paslaugų suteikimo Y procedūras, todėl Pareiškėjos skundas dėl Savivaldybės pareigūnų veiklos (neveikimo) atmestinas.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

14. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X skundą dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės pareigūnų veiklos (neveikimo) atmesti.

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė